

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Kommunstyrelsen

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027

Ärendet

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget (PLF) är kommunstyrelsens direktiv för arbetet med förslag till budget 2025 och plan 2026–2027. Planeringsförutsättningarna är baserade på budget 2024 och plan 2025–2026, kommunens riktlinjer för ekonomistyrning och Sveriges kommuner och regioners (SKR) prognoser.

Nämnderna har i uppdrag att svara på planeringsförutsättningarna och direktiven och lämna ett förslag till budet 2025 och plan 2026–2027. Svaren användas som underlag till kommunstyrelsens ordförandes budgetförslag.

Kommunfullmäktige ska anta budget 2025 och plan 2026–2027 samt scenarier för den ekonomiska utvecklingen för åren 2028–2034.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen fastställer planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027, enligt tjänsteutlåtande daterat 6 februari 2024.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till nämnderna att senast den 14 juni 2024 inkomma med förslag till budget 2025 och plan 2026–2027 i enlighet med planeringsförutsättningar och direktiv.

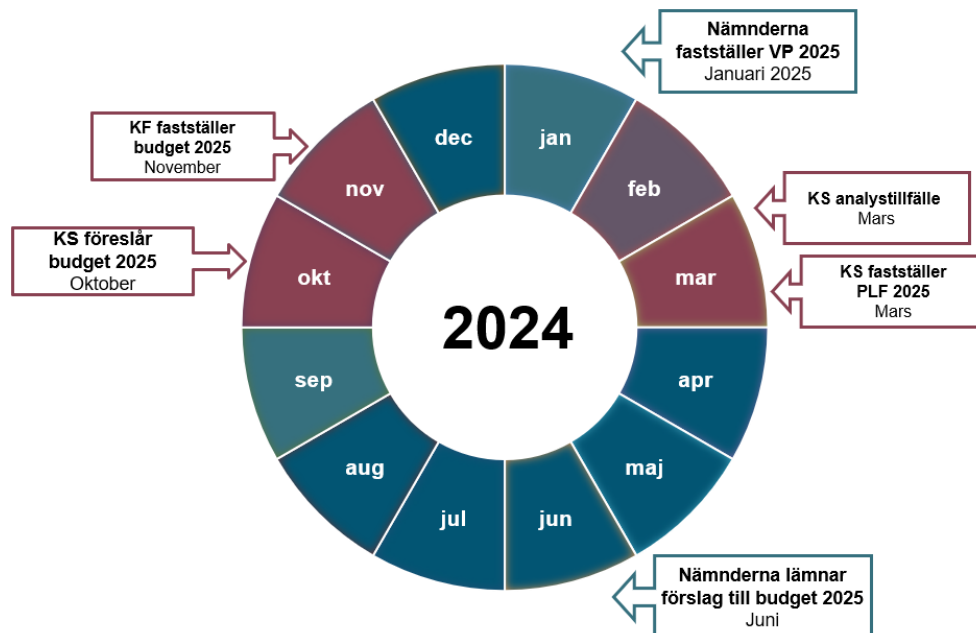
Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Bakgrund

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027 anger de ekonomiska förutsättningarna för budgetarbetet tre år framåt i tiden och inleder arbetet med budgetprocessen. Planeringsförutsättningar och direktiv till budget är ett tjänstemannaförslag som bereds inom kommunledningskontorets ekonomiavdelning under perioden december 2023 – februari 2024 och baserar sig på budget 2024 och plan 2025–2026, kommunens riktlinjer för ekonomistyrning samt SKR:s prognoser. Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027 fastställs av kommunstyrelsen under mars månad. Under perioden mars - juni bereder respektive förvaltning/kontor nämndernas förslag till budget som beslutas i respektive nämnd senast juni månad. Nämndernas förslag till budget utgör sedan underlag till kommunens budget för vilken förslag beslutas och lämnas av kommunstyrelsens ordförande till kommunstyrelsen under oktober. Budgeten antas slutligen av kommunfullmäktige under november. Senast i januari fastställer nämnderna sina verksamhetsplaner.

Planeringsprocessen budget 2025 och plan 2026–2027

Diagrammet nedan visar arbetsprocessen för budget 2025 och plan 2026–2027.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Sammanfattning

Kommunledningskontorets förslag till planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027 är framtaget för att nå en långsiktigt hållbar ekonomi och en budget i balans. Kommunens resultat enligt balanskravet uppgår till 104,7 miljoner kronor enligt förslaget.

För 2025 budgeteras nämndernas nettokostnader öka främst på grund av höjd peng och check med 2 procent som antas uppgå till cirka 26 miljoner kronor. Nämndernas kostnader för volymer antas öka med cirka 9 miljoner kronor och anslag med cirka 7 miljoner kronor. Hyrorna antas öka med cirka 17 miljoner kronor och högre pensioner och personalkostnadspålägg antas öka med cirka 18,5 miljoner kronor.

I de centrala intäcks- och kostnadsposterna på finansförvaltningen ingår pensioner och PO-diff, internränta, finansnetto samt skatteintäkter (netto). Kostnaderna för pensioner och PO-diff budgeteras minska med 79,2 miljoner kronor, finansnetto med 9,0 miljoner kronor och intäkt för internräntan öka med 4,3 miljoner kronor.

Skatteintäkterna (netto) budgeteras öka med 92,3 miljoner kronor jämfört med budget 2024. I posten för skatteintäkter (netto) ingår skatteintäkter, statsbidrag, kommunal utjämning, fastighetsavgift och LSS. Danderyd är nettobetalare till den kommunala utjämningen och prognostiseras betala 880,8 miljoner kronor år 2025.

Ekonomiska förutsättningar för budget 2025 och plan 2026–2027

Uppräkningen 2025–2027 för löner och priser uppgår till 1 procent och för peng och check 2 procent 2025–2026 och 1 procent 2027.

Information om uppräkningsarna ger verksamheterna långsiktiga förutsättningar att förhålla sig till och innebär en kostnadskontroll för att säkerställa en ekonomi i balans över tid. Att nämnderna ges en uppräkning om 1 procent innebär att nämnderna kompenseras för 1 procent för ökade kostnader för till exempel priser och löner. Om priser och löner stiger med mer än 1 procent så behöver nämnderna finansiera ökningen genom effektivisering och/eller besparing inom verksamheten.

Nämnderna och kommunstyrelsen ges *full compensation* för ökade *kapitalkostnader, hyreskostnader, PO-pålägg, investeringsutgifter som omfattas till driftbudget, volymförändringar och nya krav som kommer med ändrad lagstiftning*. Minskar nämndernas kostnader för kapitalkostnader, investeringsutgifter, lagar och/eller volymer så minskar nämndernas budget med motsvarande belopp.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Förslag till budgetramar 2025 och plan 2026–2027

Kommunledningskontoret skriver fram planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027. Planeringsförutsättningarna bygger på kommunens riktlinjer för ekonomistyrning, av kommunfullmäktige antagen budget för 2024 och plan 2025–2026 samt SKR:s prognoser.

I kommunens riktlinjer för ekonomistyrning framgår kommunens huvudregler för resursfördelning.

Danderyds kommun tillämpar rambudgetering. Det innebär huvudsakligen att ett eventuellt tillskott eller avdrag i nästkommande budget relateras till föregående årsbudget, där förändringen mellan åren är i fokus. Undantaget är de avgiftsfinansierade verksamheterna där så kallad nollbudgetering tillämpas.

Utöver att lagar och förordningar ska följas och finansieras så är kommunens huvudprinciper följande:

- Politiska prioriteringar
- Demografi (*volymer inom främst barnomsorg, skola och äldreomsorg*)
- Pris- och löneökningar mellan åren
- Verksamhetsförändringar (*redan beslutade såsom planerade*)
- Driftkostnadsförändringar på grund av investeringsvolymer (*kapitalkostnader*)

Nämnderna har i uppdrag att beräkna följande punkter. Alla beräkningar anges i miljoner kronor med en decimal (x,x miljoner kronor). Det betyder att vid lägre siffror än 50 000 kronor ges ingen kompensation (0,0 miljoner kronor). 50 001 kronor ska således avrundas till 0,1 miljoner kronor.

Volymer

Detta gäller främst utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnderna ska beräkna exempelvis hur många fler eller färre barn, elever eller äldre det blir under 2025 och framåt. Principen är att nämnderna ska bli 100 procent kompenserade för ökade volymer som kommer påverka nämndernas kostnader framöver. Om volymerna minskar gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Priser och löner samt peng och check

Kompensation om 1 procent utgår till nämnderna för pris- och löneökningar under budget- och planperioden. För peng och check kompenseras verksamheterna med 2 procent 2025–2026 och 1 procent 2027.

Nämnderna kan omdisponera kompensationen mellan de olika peng- och checkbeloppen. Det möjliggör för nämnderna att variera höjningen av peng- och checkbeloppen mellan de olika verksamheterna.

Danderyds kommun är medlem i förbundet Storsthlm. Medlemskommunerna i Storsthlm har gemensamma programpriser inom gymnasiet. Programpriser för 2025 har inte beslutats ännu. Utbildningsnämnden ska räkna med 2 procent kompensation, men när beslut kommer från Storsthlm ska beräkningen justeras.

Verksamhetsförändringar

Med verksamhetsförändring avses när en verksamhet flyttas mellan nämnder. Grundprincipen är att en verksamhetsförändring ska vara kostnadsneutral för kommunen som helhet.

Kapitalkostnader

Principen är att nämnderna ska bli 100 procent kompenserade för de ökade kapitalkostnader som en beslutad investering medför. Om nämnderna har minskade kapitalkostnader gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader.

Investeringsutgifter som omförs till driftbudget

Detta gäller främst tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Principen är att nämnderna ska bli 100 procent kompenserade för de ökade investeringsutgifterna som en beslutad exploatering, utredning eller investering medför. Om nämnderna har lägre investeringsutgifter än budgeterat gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader.

Investeringar

Nämnderna ska i sina budgetförslag ta fram investeringar för åren 2025–2027. Totalbudgeten för respektive projekt ska budgeteras, och delas upp på respektive år då utgift förväntas komma.

Lagar

Principen är att nämnderna ska bli 100 procent kompenserade för nya krav som kommer med ändrad lagstiftning som innebär ökade kostnader. Om nämnderna har minskade kostnader gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Övrigt

Nämndernas budgetförslag ska uppgå till tre år, 2025 till och med 2027.

Nämnderna ska i sina budgetförslag beskriva och analysera risker och konsekvenser med uppräknningar som inte motsvarar den faktiska kostnadsökningen. Nämnderna ska beskriva vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå en budget i balans. Nämnderna behöver aktivt arbeta med att se över nämndens intäkter.

Kommunledningskontoret kommer att ta fram mallar och anvisningar som respektive verksamhet erhåller längre fram i processen.

Resultaträkning

Den förenklade resultaträkningen nedan visar budget för åren 2023–2024, och plan för åren 2025–2026. Beräkningarna och antaganden har utgått från budget 2024. De centrala intäcks- och kostnadsposterna kommer att uppdateras igen i samband med budgetarbetet under hösten 2024.

Budgetramarna har under budget- och planperioden utökats med 1 procent för priser och löner. För peng och check har budgetramarna utökats med 2 procent 2025–2026 och 1 procent 2027.

Kommunledningskontoret har gjort antagandet att den kommunala skattesatsen är oförändrad under perioden 2025 till och med 2027.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Tabellen nedan visar budget för 2024–2025 och plan 2026 och 2027.

Resultaträkning	Budget	Budget	Plan	Plan
Miljoner kronor	2024	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen	-140,7	-143,4	-141,0	-142,5
Valnämnden	-1,7	-0,4	-1,9	-1,9
Revision	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Överförmyndarnämnden	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-31,2	-31,5	-31,8	-32,1
VA-verksamhet och Avfall	0,0	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-162,7	-157,1	-151,7	-153,2
Kultur- och fritidsnämnden	-116,6	-120,7	-123,0	-124,2
Utbildningsnämnden	-1 004,2	-1 017,7	-1 032,2	-1 041,7
Socialnämnden	-749,5	-777,5	-801,4	-806,5
Kompensation lokalhyror	-	-17,0	-17,0	-17,0
Kompensation personalomkostnader	-	-18,5	-18,5	-18,5
Nämndernas nettokostnader	-2 211,4	-2 288,6	-2 323,3	-2 342,6
Pensioner, PO-diff m.m.	-100,4	-21,2	-16,3	-8,1
Internränta	58,3	62,5	67,3	71,5
Verksamhetens nettokostnad	-2 253,5	-2 247,3	-2 272,4	-2 279,1
Skatteintäkter (netto)	2 293,7	2 386,0	2 449,3	2 546,4
Finansnetto	-43,0	-34,0	-32,0	-36,0
Årets resultat	-2,8	104,7	144,9	231,3
Resultat enligt balanskravet	0,0	104,7	144,9	231,3

*Skatteintäkter (netto) innehåller: Skatteintäkter, kommunal utjämning, statsbidrag, fastighetsavgift och LSS-utjämning.

Kommunens budgeterade resultat 2025 uppgår enligt balanskravet till 104,7 miljoner kronor, vilket är ett högre positivt resultat med 107,5 miljoner kronor jämfört med budgeterat resultat 2024.

Nämndernas budgeterade nettokostnader antas öka främst på grund av höjd peng och check med 2 procent som antas uppgå till cirka 26 miljoner kronor. Nämndernas kostnader för volymer antas öka med cirka 9 miljoner kronor och anslag med cirka 7 miljoner kronor. Hyrorna antas öka med cirka 17 miljoner kronor och högre pensioner och personalkostnadspålägg antas öka med cirka 18,5 miljoner kronor.

I de centrala intäkts- och kostnadsposterna ingår pensioner och PO-diff, internränta, skatteintäkter (netto) samt finansnetto. Kostnaderna för pensioner budgeteras minska med 79,2 miljoner kronor, finansnetto med 9,0

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

miljoner kronor och intäkt för internräntan öka med 4,3 miljoner kronor. Skatteintäkter (netto) budgeteras öka med 92,3 miljoner kronor.

Resultat enligt balanskravet som visar resultatets andel av skatteintäkter netto uppgår för 2025 till 4,4 procent, 2026 till 5,9 procent och för 2027 9,1 procent. Genomsnittet för perioden uppgår till 6,5 procent.

Antaganden

Danderyds kommun är medlem i medlems- och arbetsgivarorganisationen Sveriges kommuner och regioner (SKR). SKR:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner och regioners verksamhet. I de fall SKR lämnar prognoser följer kommunen i de flesta fall dessa. Prognoserna definieras som antaganden nedan och det är dessa som ska ligga till grund för beräkningar som görs i arbetet med budgeten. I händelse att prognoser inte lämnats av SKR ännu används tidigare års antaganden. När SKR lämnar nya prognoser kan kommunen komma att följa dessa och antaganden kan därför komma att ändras.

Tills vidare ska nedanstående gemensamma antaganden gälla för arbetet med budget 2025 och plan 2026–2027.

Prisökningar	1,6 %
Overheadkostnader	1,6 %
Löneökningar	2,0 %
Personalomkostnadspålägg	42,02 %
Internränta	3,5 %
Internhyror	-

Nämnderna ges i uppdrag att i sina budgetförslag beräkna och budgetera på följande antaganden:

Prisökningar

Antagande för KPI ska göras om 1,6 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Merparten av kommunens verksamheter är bundna av avtal som är indexreglerade. SKR:s prognos för åren 2025–2027 ligger i snitt på 1,6 procent.

Overheadkostnader

Antagande för overheadkostnader ska göras med en höjning om 1,6 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Datum 2024-02-12 **Diarienummer** KS 2024/0015

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Som overheadkostnad avses kostnader för kommungemensamma verksamheter så som ekonomi, HR samt utveckling- och kommunikationsenhetens bruttokostnader.

Löneökningar

Antagande för löneökningar ska göras med 2,0 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Personalomkostnadspålägg

Antagande för personalomkostnadspålägg (PO-pålägg) ska göras med 42,02 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

SKR:s preliminära beräkning för PO-pålägg 2025 uppgår till 42,02 procent och kan komma att ändras när SKR tar beslut.

Nämnderna ska i sina budgetförslag ange hur mycket kostnaderna ökar för nämnden med anledning av det ökade PO-pålägget.

Principen är att nämnderna ska bli 100 procent kompenserade för ökat PO-pålägg som höjningen medför.

Internränta

Antagande för internränta ska göras med 3,5 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden. Internräntan är en intern transaktion mellan nämnderna och den centrala finansförvaltningen.

Ambitionen med internräntan är att den ska fånga en rimlig räntenivå sett över investeringarnas hela livslängd. Förslag till internränta presenterar SKR senast i februari månad året innan budgetåret. Internräntan kan komma att ändras när SKR presenterar internräntan.

Internhyror

Kommunfullmäktige antog under hösten 2023 ny hyresmodell (KS 2023/0154) från 1 januari 2024 och med en implementationstid om ett år som betyder att de nya hyrorna börjar gälla först från 1 januari 2025. De nya hyrorna är baserade på självkostnad och ett genomsnitt på de tre kommande åren. Nämnderna behöver föra dialog med fastighetsavdelningen för vidare information om ändrade hyror.

Principen är att nämnderna ska bli 100 procent kompenserade för ökade hyreskostnader som förändringen medför. Om nämnderna har minskade hyreskostnader gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader. Principen gäller för år 2025 för att anpassa nämndernas kostnader till den faktiska kostnaden för hyrorna.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

För åren 2026–2027 räknas hyrorna upp med KPI enligt hyresmodellen och nämnderna kompenseras genom den ordinarie uppräkningsplanen.

Risakanalys för åren 2025–2027

Utbildningsnämnden och socialnämnden har redovisat positiva resultat på totalen jämfört med budget under ett antal år. Däremot har verksamheterna grundskola och vård- och omsorgsboenden i egen regi redovisat negativa avvikelser mot budget (underskott). Enligt kommunens riktlinjer för ekonomistyrning är det förvaltningschefens ansvar att vidta åtgärder så att respektive verksamhet har en långsiktig hållbar organisation och når en ekonomi i balans. Kommunledningskontoret noterar att det finns beslutad åtgärdsplan från socialnämnden samt en pågående utredningen om grundskolan (skolutredningen). Om respektive nämnd inte fattar beslut om åtgärder, både kortsiktiga och långsiktiga, innan sommaren 2024 finns det risk att verksamheten inte når en budget i balans år 2025. Det kan betyda att kommunen behöver överväga att höja ersättningsnivåerna (peng och check) inför budget 2025. Att höja kommunens kostnader gör bland annat att kommunen minskar sin kostnadseffektivitet och begränsar det politiska utrymmet för andra satsningar.

Konsekvenser för barn och unga

I planeringsprocessen utreds konsekvenser för barn och unga av respektive nämnd i den fortsatta beredningen av budgeten. Därav har PLF inga direkta konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

I planeringsprocessen utreds ekonomiska konsekvenser i den fortsatta beredningen av budgeten. Därav har PLF inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027
2. Strategisk lokalförsörjningsplan, 2023-11-27 § 182

DANDERYDS
KOMMUN

Tjänsteutlåtande

11 (11)

Datum

2024-02-12

Diarienummer

KS 2024/0015

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Expedieras
Samtliga nämnder